

הולדת השיר 'נשוטה, נשוטה' מאת חיים גורי

מאת: צבי בן-צור

ב-2010 יזם יהודה בן-צור, מכרו של חיים גורי ז"ל מתקופת הפלמ"ח, הצבת שלט באתר 'עוגן הפלי"ם' בקיסריה המציג את שירו המפורסם של גורי 'שיר הקברניט'¹. במסגרת התכתובת שהתנהלה בין השניים בנושא, קיבל יהודה מגורי את האימייל הבא:

יהודה שלום,

השיר הנוסף [השיר 'נשוטה, נשוטה', בנוסף ל'שיר הקברניט'] **שבא לעולם בימים ההם קשור אף הוא בחברנו יוחאי** [בן-נון]. **נסענו יחדיו באוטובוס. כבר אינני זוכר אם היה זה 'אגד' או אוטו ערבי.**

זכור לי שעצרנו בנצרת. יוחאי שר לי את המנגינה הרוסית שמצאה חן בעיני. תוך כדי נסיעה חיברתי את המלים.

כך בא לעולם השיר "נשוטה, נשוטה", המצוי אף הוא בספר 'משפחת הפלמ"ח' הוא עוסק בגירוש המעפילים מחיפה לקפריסין ומסתיים בשורה:

" עוד נחזורה, שוב נחזורה והרוח תרעש חזקה / ושירים יעלו מסיפון ומתורן / עוד נחזור ונשיבה נקם".

שירי העפלה נוספים חוברו בנסיבות אחרות. שים לב, יהודה, בכל השירים האלה קיים מרכיב העתיד כיסוד מכריע.

"יום יבוא!" היה כוח עצום בשירי המאבק וההעפלה. היה שלום יידי. שלך - גורי.

נְשׁוּטָה, נְשׁוּטָה, הַחוּץ מִתְרַחֵק לֹא,
יִלְדֵי הָאוֹבָד.
עֲלִיט וְכוֹכֶבֶת וְרוּחַ נוֹשֶׁבֶת,
הַלְיָאָה יוֹרֵד.

עוֹד נַחְלָרָה, שׁוֹב נַחְלָרָה,
וְהַרוּחַ תִּרְעַשׂ חֲלָקָה,
וְשִׁירִים יִצְלָו מִסְפוֹן וּמִתּוֹרָן,
עוֹד נַחְלָר וְנִשְׁבֵּה נִקְמָה.

נְשׁוּטָה, חֶבְרֵיָא, נִכְרֵ יִצְטָנוּ
בְּרוּחַ קָרָה.
לְרִיט בְּבִיתְנוּ, אֵיךְ סִפְנִיתְנוּ,
אֲרָצִי הַסְּאֻרָה?

עוֹד נַחְלָרָה...

¹ יהודה קשור להולדת 'שיר הקברניט' כפי שמעיד הסיפור הבא המפורסם בספר "גשר ביים – הפלי"ם בהעפלה" (הוצאת עמותת אוהלי פלמ"ח 1999): " [קִיבוץ] יגור. דוגמה חיה של שירת חצר. יוחאי בן-נון תפס את חיים גורי בחצר הקיבוץ ואמר לו: חבר לנו מיד שיר לקורס חובלים [של הפלי"ם, שנערך בטכניון, חיפה]. אמר חיים גורי: אי אפשר לכתוב ככה סתם, מוכרחים השראה. הלך מוישה ליפסון [נחשון] לחצר והביא מהאוהל השני ספל אלומיניום מלא קוניאק ואמר לו: הנה סוגרים אותך עם ההשראה ואתה לא יוצא מן האוהל הזה עד שלא תגמור. בקשו מיהודה "פרא" [בן-צור] להשגיח שיהיה שקט בסביבה וגם שלא ישמעו את הצעקות, אם לא יצא מזה כלום. יצא מזה. לא עברו שעתים ונולד 'שיר הקברניט'."